

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/74/2016
Identifikačné číslo spisu:	1513233115
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1513233115.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., so sídlom Štefánikova 27, P. O. Box 154, 814 99 Bratislava, IČO: 00 682 420, proti žalovaným: 1. MENDO-IN, s. r. o., so sídlom Stará baštová 967/1, 040 01 Košice, IČO: 36 600 547, 2. F. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., 3. V. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., všetci traja zast. JUDr. Rudolf Bezák, advokát, Krmanova 14, 040 01 Košice, 4. X. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., 5. JUDr. V. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., o zaplatenie 463 939,10 eur s príslušenstvom a odmenou 1 546,46 eur zo zmenky, o návrhu žalovaného 5/ na oslobodenie od súdnych poplatkov, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1CbZm/58/2015, o dovolaní žalovaného 5/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 6. októbra 2016 č. k. 2CoZm/20/2016-268, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného 5/ o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 6. októbra 2016 č. k. 2CoZm/20/2016-268 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava V, č. k. 1CbZm/58/2015- 258 zo dňa 22. 02. 2016 o nepriznaní oslobodenia žalovaného 5/ od súdnych poplatkov.

2. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci prvoinštančným súdom a na správnosť dôvodov uvedených v uznesení podľa § 387 ods. 2 C. s. p. v celom rozsahu odkazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia a k odvolacím dôvodom žalovaného 5/ uviedol, že súd nemá vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je výlučne na tom, kto o oslobodenie žiada, aby sám preukázal svoje tvrdenia o nepriaznivých majetkových pomeroch. Odvolací súd zistil, že napriek tomu, že súd prvej inštancie zaslal dňa 22. 01. 2016 žalovanému 5/ výzvu, aby preukázal všetky skutočnosti tvrdené v tlačive, žalovaný 5/ na výzvu nereagoval a riadne svoje tvrdenia nepreukázal. Napriek tomu, že v § 254 C. s. p. nie je výslovne uvedené, má sa za to, že vzhľadom na rozhodovanie o návrhu musia byť pomery strán z povahy veci a novej definície trov konania zdokladované. Odvolací súd tiež poukázal na to, že z tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania nevyplývajú žiadne

skutočnosti, ktoré by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov. Taktiež skutočnosť, že žalovaný 5/ je v nepriaznivej finančnej situácii zásluhou svojich podnikateľských aktivít, nie je dôvodom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, pretože vznikli z iných právnych titulov. Odvolací súd preto odvolaním napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. ako vecne správne potvrdil.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 5/, ktorý sám má právnické vzdelanie 2. stupňa, dňa 25. 11. 2016 (poštou), dovolanie. Toto dovolanie odôvodnil tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ C. s. p. Namietol, že súd mu vytýka tú skutočnosť, že napriek výzve na preukázanie všetkých tých skutočností, ktoré boli uvedené v samotnej žiadosti o odpustenie súdnych poplatkov, nereagoval, hoci súd mu presne neozrejmil, aké skutočnosti má navyše preukazovať. Stotožnil sa s tým, že súd nie je povinný vyhľadávať akékoľvek skutočnosti preukazujúce deklarovaný stav účastníka konania, avšak pre návrh na oslobodenie od súdneho poplatku je smerodajný riadne vyplnený formulár návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Ak tento formulár a údaje z neho vyplývajúce konajúci súd spochybní, mal by podľa názoru žalovaného 5/ takýto postup minimálne odôvodniť, prípadne si k doplneniu takehoto rozhodnutia vyžiadať vopred špecifikované dôkazy. Z predloženého vyplneného formulára na dokladovanie pomerov účastníka vo veci priam ukázkovo jasne vyplýva tá skutočnosť, že všetky tam uvedené údaje účastníka konania plne oprávňujú k tomu, aby úspešne požiadal o postavenie účastníka konania, ktorému bola odpustená povinnosť úhrady súdneho poplatku v akejkoľvek výške. Poukázal na skutočnosť, že v roku 2004 bol v príkrom rozpore so zákonom Okresnou prokuratúrou v Košiciach obvinený a následne obžalovaný zo spáchania trestného činu útoku na verejného činiteľa, bol viac ako 10 rokov trestne stíhaný, mimo iného aj nezákonne obmedzený na osobnej slobode, následkom čoho došlo v jeho živote k nepriaznivým, najmä ekonomickým následkom, ktorých výsledkom je aj jeho súčasná ekonomická situácia, ktorá bola aj v tejto veci riadne preukázaná. I napriek tomu, že v roku 2012 bol v plnom rozsahu spod takejto obžaloby oslobodený, nepriaznivé následky tohto dlhotrvajúceho procesu mali za následok takmer úplný úpadok jeho predchádzajúcej, pomerne úspešnej advokátskej praxe, pričom tieto skutočnosti a následky musia byť v právnych kruhoch viac ako zrejmé. Záverom poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k.: 11Co/106/2016 zo dňa 20. 09. 2016, ktorým mu súd až po opakovanom odvolaní vo veci a serióznom posúdení jeho návrhu na oslobodenie od súdneho poplatku takéto oslobodenie priznal v plnom rozsahu. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil a priznal mu vo veci oslobodenie od súdnych poplatkov, aj keď ide v tomto prípade o súdny poplatok vo výške 16,50 eur.

4. Dovolanie nebolo zaslané na vyjadrenie ostatným stranám sporu, nakoľko sa týka len oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcu 5/.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ s vysokoškolským právnickým vzdelaním 2. stupňa, bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. V predmetnej veci bolo konanie o žalobe žalobcu začaté ešte pred 1. júlom 2016 a súd prvej inštancie o návrhu žalovaného 5/ na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov rozhodol uznesením zo dňa 22. 02. 2016, ktorý odvolací súd potvrdil uznesením zo dňa 06. 10. 2016. Dovolanie žalobcu bolo podané po 1. júli 2017, t. j. za účinnosti C. s. p.

8. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou, či podané dovolanie bolo podané včas (v zákonnej lehote) a riadne (za splnenia zákonom stanovených formálnych podmienok).

9. Podľa § 427 ods. 1, 2 C. s. p. dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu

vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

10. Dovolanie žalovaný 5/ podal poštou dňa 25. 11. 2016 na súd prvej inštancie. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo žalobcovi doručené dňa 18. 11. 2016. Dovolanie teda bolo podané v 2-mesačnej lehote podľa § 427 ods. 1 C. s. p.

11. Podľa ust. § 428 C. s. p. v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

12. Podľa ust. § 429 ods. 1 C. s. p. dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

13. Podľa ust. § 429 ods. 2 C. s. p. povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

14. Dovolateľ je osobou, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, takže spadá pod výnimku povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní uvedenú v § 429 ods. 2 písm. a/ C. s. p.

15. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C. s. p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

16. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

17. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

18. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

19. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi, ako ich vymedzí dovolateľ v podanom dovolaní (§ 440 C. s. p.) a sám dovolacie dôvody nevyhľadáva. C. s. p. upravuje dva dovolacie dôvody, a to podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p.

20. Žalovaný 5/ v dovolaní ako dovolací dôvod uviedol § 420 písm. f/ C. s. p. Dovoláním napadol uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalovanému 5/.

21. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Podľa ust. § 420 C. s. p. možno dovolaním napadnúť len rozhodnutia odvolacieho súdu (z dôvodom uvedených v tomto ustanovení), ktoré sú rozhodnutiami vo veci samej, alebo sa nimi konanie končí. Rozhodnutím vo veci samej je meritórne rozhodnutie. Rozhodnutie vo veci samej je také rozhodnutie, v ktorom sa súd zaoberá nárokom, ktorý strany uplatnili. Charakteristickým znakom pre rozhodnutie vo veci samej je, že zakladá prekážku veci rozhodnutej (§ 230 C. s. p.), na rozdiel od rozhodnutia nemeritórneho, ktoré takéto účinky nemá. Rozhodnutia, ktorými sa konanie končí, môžu byť rozhodnutiami vo veci samej alebo aj procesné rozhodnutia, ktorými sa konanie končí, ale neriešia vec samu, vec sama nebola prejednaná (napr. zastavenie konania pre neexistenciu procesných podmienok, pre späťvzatie žaloby, odvolania, pre neodstránenie väd podania, odmietnutie podania, odmietnutie odvolania a pod.). Uznesenie o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov patrí medzi procesné uznesenia. Svojimi dôsledkami nepatrí medzi rozhodnutia vo veci samej, ani medzi rozhodnutia, ktorými sa konanie končí. Uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil takéto uznesenie súdu prvej inštancie, taktiež nie je meritórnym rozhodnutím a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Z tohto dôvodu ho nemožno napadnúť dovolaním podľa § 420 C. s. p. Nesplňa totiž základnú požiadavku prípustnosti dovolania, uvedenú v prvej časti vety § 420 C. s. p., a to, že by išlo o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí.

23. So zreteľom na vyššie uvedené možno konštatovať, že dovolanie žalovaného 5/ nie je prípustné, pretože smeruje voči rozhodnutiu odvolacieho súdu voči ktorému § 420 C. s. p. podať dovolanie nepripúšťa. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného 5/ podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

24. Toto rozhodnutie prijal senát dovolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.